

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

30. april 2026 *

»Præjudiciel forelæggelse – urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler – direktiv 93/13/EØF – virkningerne af, at et kontraktvilkår findes urimeligt – tillæg til en aftale om lån mod pant i fast ejendom – konsekvenser af dette tillægs ugyldighed for aftalens gyldighed – effektivitetsprincippet og proportionalitetsprincippet – afskrækkende virkning – betingelser for opretholdelse af aftalen – den nationale rets forpligtelser«

I sag C-246/25 [Hańczynek]ⁱ,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Sąd Okręgowy w Warszawie (den regionale domstol i Warszawa, Polen) ved afgørelse af 31. marts 2025, indgået til Domstolen den 1. april 2025, i sagen

AS

mod

BNP Paribas Bank Polska S.A.,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, I. Ziemele (refererende dommer), og dommerne S. Gervasoni og M. Bošnjak,

generaladvokat: T. Ćapeta,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- AS ved advokati K. Pilawska og A. Zorski,
- BNP Paribas Bank Polska S.A. ved radcowie prawni T. Spyra og P. Węc og advokat D. Wróbel,

* Processprog: polsk.

ⁱ Den foreliggende sags navn er et vedtaget navn. Det svarer ikke til et navn på en part i sagen.

- den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget,
- Europa-Kommissionen ved P. Kienapfel og A. Szmytkowska, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører såvel fortolkningen af artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EFT 1993, L 95, s. 29) som af effektivitetsprincippet og proportionalitetsprincippet.
- 2 Denne anmodning er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem AS og BNP Paribas Bank Polska S.A. (herefter »BNP Paribas«) vedrørende konsekvenserne af, at visse kontraktvilkår i et tillæg til en aftale om lån mod pant i fast ejendom, som er indgået mellem AS og BNP Paribas' retlige forgænger, er urimelige.

Retsforskrifter

Direktiv 93/13

- 3 Femte betragtning til direktiv 93/13 har følgende ordlyd:

»[M]edlemsstaternes retsmyndigheder og administrative organer skal råde over tilstrækkelige og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige vilkår i forbrugeraftaler til ophør.«
- 4 Dette direktivs artikel 6, stk. 1, bestemmer:

»Medlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke binder forbrugeren, og at aftalen forbliver bindende for parterne på i øvrigt samme vilkår, hvis den kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår.«
- 5 Det nævnte direktivs artikel 7, stk. 1, fastsætter:

»Medlemsstaterne sikrer, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.«

Polsk lovgivning

- 6 Artikel 58, stk. 1, i ustawa – Kodeks cywilny (lov om den civile lovbog) af 23. april 1964 (Dz. U., nr. 16, pos. 93) i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen (herefter »den civile lovbog«), bestemmer følgende:
- »En retshandel, der er i strid med loven, eller som har til formål at omgå loven, er ugyldig, medmindre andet fremgår af en relevant bestemmelse, bl.a. ved at det i denne bestemmelse er fastsat, at de ugyldige bestemmelser i denne retshandel bør erstattes af de relevante bestemmelser i loven.«
- 7 Den civile lovbogs artikel 385¹ er affattet således:
- »1. Vilkår i en forbrugeraftale, som ikke har været genstand for en individuel forhandling, er ikke bindende for forbrugeren, hvis de fastsætter den pågældendes rettigheder og pligter på en måde, som er i strid med god forretningsskik og groft tilsidesætter forbrugers interesser (ulovlige kontraktvilkår). Denne bestemmelse berører ikke vilkår, som fastsætter parternes hovedydelser, herunder prisen eller vederlaget, hvis de er entydigt formuleret.
2. Såfremt et kontraktvilkår ikke er bindende for forbrugeren i medfør af stk. 1, forbliver aftalens øvrige vilkår bindende mellem parterne.«
- 8 Den civile lovbogs artikel 385² fastsætter følgende:
- »Prøvelsen af, om et kontraktvilkår er foreneligt med god forretningsskik, foretages på tidspunktet for kontraktens indgåelse under hensyntagen til kontraktens indhold, omstændighederne ved indgåelsen af kontrakten samt de øvrige kontrakter, der er forbundet med kontrakten, og hvori de vilkår, der skal bedømmes, indgår.«
- 9 I henhold til den civile lovbogs artikel 506, stk. 1, ophører den tidligere forpligtelse, når debitor med henblik på at bringe forpligtelsen til ophør og med kreditors samtykke forpligter sig til at levere en anden ydelse eller levere den ydelse, som oprindeligt blev aftalt, men på et andet retsgrundlag.

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 10 Den 3. januar 2007 indgik AS med BNP Paribas' retlige forgænger en aftale om lån mod pant i fast ejendom på 415 144,09 polske złoty (PLN) (ca. 97 000 EUR) til finansiering af opførelsen af en ejendom, idet lånet skulle løbe indtil den 20. december 2021. Rentesatsen var i denne aftale fastsat til 4,7% på grundlag af referencesatsen WIBOR 3M (*Warsaw Interbank Offered Rate 3-month*, tre måneders interbankrente udbudt i Warszawa), forhøjet med den omhandlede banks margin.
- 11 Den 20. februar 2008 underskrev parterne i den nævnte aftale et tillæg hertil, hvorefter det lånebeløb, der skulle tilbagebetales, blev forhøjet til 465 144,09 PLN (ca. 108 700 EUR).
- 12 Den 20. marts 2008 underskrev disse parter endnu et tillæg til samme aftale (herefter »tillæg nr. 2«). I henhold til artikel 1, stk. 1, i tillæg nr. 2 blev det lån, der skulle tilbagebetales, konverteret til schweizerfranc (CHF). Artikel 2 i tillæg nr. 2 præciserede, at rentesatsen for dette lån skulle fastsættes på grundlag af referenceparameter 6M LIBOR (*London Interbank Offered Rate 6-month*, seks måneders interbankrente udbudt i London), forhøjet med den pågældende banks margin. I henhold til artikel 3, stk. 1, i tillæg nr. 2 skulle det nævnte lån tilbagebetales i

PLN, idet de månedlige afdrag skulle beregnes på grundlag af salgskursen for denne valuta i banken på tidspunktet for tilbagebetaling af den omhandlede månedlige ydelse. Det fremgik desuden af artikel 3, stk. 2, i tillæg nr. 2, at renter, omkostninger og provisioner skulle opgøres i lånets valuta og skulle tilbagebetales i PLN under anvendelse af salgskursen for denne valuta, der var gældende i nævnte bank på tidspunktet for denne tilbagebetaling. Artikel 3, stk. 5, i tillæg nr. 2 foreskrev, at låntageren var blevet orienteret om, at denne bar valutakursrisikoen. Endelig fastsatte artikel 5 i tillæg nr. 2 den 20. december 2026 som ny udløbsdato for lånet.

- 13 Den 13. februar 2015 underskrev parterne i den i hovedsagen omhandlede aftale om lån mod pant i fast ejendom tillæg nr. 3 til låneaftalen, hvorefter AS fik ret til at tilbagebetale de månedlige afdrag direkte i schweizerfranc.
- 14 Efter at have tilbagebetalt 350 088,07 PLN og 83 920,95 CHF (i alt ca. 171 800 EUR) har AS den 25. november 2022 anlagt sag ved Sąd Okręgowy w Warszawie (den regionale domstol i Warszawa, Polen), som er den forelæggende ret, med principal påstand om, at det fastslås, at de indekseringsvilkår, der er fastsat i tillæg nr. 2, er ugyldige, og med subsidiær påstand om bl.a., at den i hovedsagen omhandlede aftale om lån mod pant i fast ejendom erklæres ugyldig i sin helhed.
- 15 Det er den forelæggende rets opfattelse, at kontraktvilkårene i artikel 1 og 3 i tillæg nr. 2 er urimelige som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i direktiv 93/13, for så vidt som de pålægger låntageren den fulde valutakursrisiko. Den forelæggende ret har i øvrigt nævnt, at tillæg nr. 2 ikke kan opretholdes uden disse kontraktvilkår.
- 16 Den forelæggende ret har anført, at det følger af retspraksis fra Sąd Najwyższy (øverste domstol, Polen), at det forhold, at et tillæg til en aftale om lån mod pant i fast ejendom erklæres ugyldigt, bevirker, at de oprindelige kontraktvilkår i den aftale, som ved dette tillæg har været genstand for en ændring, på ny finder anvendelse, uden at der rejses tvivl om nævnte aftales gyldighed.
- 17 En erklæring om, at et tillæg er ugyldigt, alene som følge af at kontraktvilkårene heri er urimelige, er således tilstrækkelig til at nå målet om forbrugerbeskyttelse, således som det følger af artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13, eftersom den pågældende forbruger ikke længere er bundet af disse kontraktvilkår. Under alle omstændigheder vil det forhold, at aftalen i sin helhed erklæres ugyldig som en konsekvens af denne konstatering, være uforholdsmæssig i forhold til at opnå dette formål.
- 18 Den forelæggende ret har imidlertid fremhævet de risici, der er forbundet med, at kontraktvilkårene i den oprindelige aftale på ny finder anvendelse, med hensyn til den afskrækkende virkning, som ophævelsen af urimelige kontraktvilkår burde have på de erhvervsdrivendes adfærd. For det første vil en erhvervsdrivende ikke blive straffet for anvendelsen af urimelige kontraktvilkår, idet den erhvervsdrivende under visse omstændigheder faktisk vil kunne drage fordel af, at de urimelige kontraktvilkår erstattes med kontraktvilkårene i den oprindelige aftale. For det andet vil ugyldigheden af aftalen i sin helhed have gunstige økonomiske konsekvenser for den pågældende forbruger, navnlig når långiverens krav forældes.
- 19 I denne henseende ønsker den forelæggende ret imidlertid oplyst, om det forhold, at aftalen erklæres ugyldig, kan være begrundet, når den alene er baseret på en kvantitativ økonomisk vurdering af de fordele, som den pågældende forbruger opnår ved aftalens ugyldighed.

- 20 På denne baggrund har Sąd Okręgowy w Warszawie (den regionale domstol i Warszawa) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i [...] direktiv 93/13[...] samt effektivitetsprincippet og proportionalitetsprincippet fortolkes således, at disse bestemmelser og principper er til hinder for, at nationale retsinstanser fortolker national lovgivning således, at et tillæg til en aftale, der indeholder urimelige kontraktvilkår, og som af den grund erklæres ugyldigt, skal anses for aldrig at være blevet indgået, mens aftalen anses for at have været gældende fra starten i dens uændrede affattelse?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 21 Den forelæggende ret ønsker med sit spørgsmål nærmere bestemt oplyst, om artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13 samt effektivitetsprincippet og proportionalitetsprincippet skal fortolkes således, at disse bestemmelser og principper er til hinder for en national retspraksis, hvorefter konstateringen af, at et tillæg til en aftale om lån mod pant i fast ejendom, der er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, er ugyldigt, fordi det indeholder urimelige kontraktvilkår, bevirker, at de oprindelige kontraktvilkår i den aftale, som dette tillæg havde til formål at erstatte, på ny finder anvendelse.

Om formaliteten

- 22 BNP Paribas har gjort gældende, at det forelagte spørgsmål ikke kan antages til realitetsbehandling, eftersom afgørelsen af tvisten i hovedsagen alene afhænger af anvendelsen af bestemmelserne i polsk ret.
- 23 Inden for rammerne af den procedure, der er fastsat i artikel 267 TEUF, tilkommer det i denne henseende ikke Domstolen at fortolke og anvende national ret, idet denne opgave udelukkende påhviler den forelæggende ret (dom af 26.10.2023, EDP – Energias de Portugal m.fl., C-331/21, EU:C:2023:812, præmis 40 og den deri nævnte retspraksis).
- 24 Den ved denne artikel indførte procedure er imidlertid et middel til samarbejde mellem Domstolen og de nationale retter, som giver Domstolen mulighed for at forsyne de nationale retter med de elementer vedrørende fortolkningen af EU-retten, som er nødvendige for, at de kan afgøre den for dem verserende tvist (dom af 26.3.2020, Miasto Łowicz og Prokurator Generalny, C-558/18 og C-563/18, EU:C:2020:234, præmis 44 og den deri nævnte retspraksis).
- 25 Selv om artikel 6, stk. 1, første sætningsled, i direktiv 93/13 præciserer, at medlemsstaterne skal fastsætte, at urimelige kontraktvilkår ikke binder forbrugeren »i henhold til deres nationale lovgivning«, kan affattelsen i national lovgivning af den beskyttelse, som dette direktiv garanterer forbrugerne, imidlertid ikke ændre beskyttelsens udstrækning og dermed indholdet af denne beskyttelse (dom af 30.4.2025, AxFin Hungary (Opretholdelse af aftalen), C-630/23, EU:C:2025:302, præmis 47 og den deri nævnte retspraksis).
- 26 I det foreliggende tilfælde ønsker den forelæggende ret oplyst, om anvendelsen af en national retspraksis i forbindelse med en tvist, der er indbragt for den, kan være til hinder for opfyldelsen af det afskrækkende formål, der er fastsat i direktiv 93/13, og for effektiviteten af den forbrugerbeskyttelse, der er sikret ved dette direktiv.

- 27 Afgørelsen af den tvist, der verserer for den forelæggende ret, afhænger derfor af Domstolens fortolkning af bestemmelserne i det nævnte direktiv og af effektivitetsprincippet, hvorfor det forelagte spørgsmål kan antages til realitetsbehandling.

Om realiteten

- 28 I henhold til artikel 6, stk. 1, første sætningsled, i direktiv 93/13 binder urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger i henhold til medlemsstaternes nationale lovgivninger, ikke forbrugeren.
- 29 Affattelsen i national lovgivning af den beskyttelse, som direktiv 93/13 garanterer forbrugerne, kan i denne henseende ikke ændre beskyttelsens udstrækning og dermed indholdet af denne beskyttelse (jf. i denne retning dom af 30.4.2025, AxFin Hungary (Opretholdelse af aftalen), C-630/23, EU:T:2025:302, præmis 47 og den deri nævnte retspraksis).
- 30 I denne henseende tilkommer det medlemsstaterne at fastsætte egnede og effektive midler »til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør«, således som det fremgår af dette direktivs artikel 7, stk. 1 (jf. i denne retning dom af 30.4.2025, AxFin Hungary (Opretholdelse af aftalen), C-630/23, EU:T:2025:302, præmis 43 og den deri nævnte retspraksis).
- 31 Selv om det således tilkommer medlemsstaterne via deres nationale lovgivning at definere de nærmere bestemmelser for konstateringen af, at et kontraktvilkår er urimeligt, og for, hvordan de konkrete retsvirkninger heraf skal være, er det ikke desto mindre tilfældet, at en sådan konstatering skal kunne gøre det muligt at genoprette den retlige situation og de faktiske omstændigheder, som forbrugeren ville have befundet sig i, såfremt det urimelige kontraktvilkår ikke havde eksisteret, herunder retten til restitution af de beløb, som den erhvervsdrivende har erhvervet uberettiget på grundlag af det urimelige kontraktvilkår til skade for forbrugeren (jf. i denne retning dom af 30.4.2025, AxFin Hungary (Opretholdelse af aftalen), C-630/23, EU:T:2025:302, præmis 48 og den deri nævnte retspraksis).
- 32 Hvad angår de nationale retter påhviler det dem at udelukke anvendelsen af urimelige kontraktvilkår, således at de ikke binder forbrugeren, medmindre forbrugeren gør indsigelse herimod (jf. i denne retning dom af 30.4.2025, AxFin Hungary (Opretholdelse af aftalen), C-630/23, EU:T:2025:302, præmis 44 og den deri nævnte retspraksis).
- 33 Et kontraktvilkår, der er erklæret urimeligt, skal således principielt anses for aldrig at have eksisteret, hvorfor det ikke kan have nogen virkning over for forbrugeren. En retslig konstatering af, at et sådant vilkår er urimeligt, skal følgelig principielt have den virkning, at den retlige situation og de faktiske forhold, som forbrugeren ville have befundet sig i uden det nævnte vilkår, genoprettes (dom af 30.4.2025, AxFin Hungary (Opretholdelse af aftalen), C-630/23, EU:C:2025:302, præmis 45 og den deri nævnte retspraksis).
- 34 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at ifølge praksis fra Sąd Najwyższy (øverste domstol) indebærer den omstændighed, at tillæg nr. 2 er ugyldigt, at de oprindelige kontraktvilkår i den i hovedsagen omhandlede aftale om lån mod pant i fast ejendom, som er blevet erstattet af dette tillæg, på ny finder anvendelse. Dette ville gøre det muligt at opretholde denne aftale, idet det ifølge den forelæggende ret ville være uforholdsmæssigt i forhold til opfyldelsen af formålet om forbrugerbeskyttelse, såfremt aftalen erklæres ugyldig i sin helhed.

- 35 Det følger af retspraksis, at såfremt en national ret i henhold til de relevante bestemmelser i den nationale ret finder, at opretholdelse af en aftale uden de urimelige kontraktvilkår, den omfatter, ikke er mulig, er artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 i princippet ikke til hinder for, at den erklæres ugyldig, uanset hvilke konkrete virkninger ugyldigheden af denne aftale medfører (dom af 29.4.2021, Bank BPH, C-19/20, EU:C:2021:341, præmis 85 og den deri nævnte retspraksis).
- 36 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at muligheden for, at en aftale i overensstemmelse med reglerne i national ret kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår, skal efterprøves ved en objektiv tilgang. Situationen for en af aftaleparterne kan således ikke anses for at være det afgørende kriterium, der afgør aftalens videre skæbne (jf. i denne retning dom af 30.4.2025, AxFin Hungary (Opretholdelse af aftalen), C-630/23, EU:T:2025:302, præmis 58 og den deri nævnte retspraksis).
- 37 Under disse omstændigheder kan aftalens fortsatte beståen ikke afhænge af de eventuelle uforholdsmæssige virkninger af aftalens ugyldighed i forhold til det formål om forbrugerbeskyttelse, der forfølges med direktiv 93/13.
- 38 I overensstemmelse med den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 31, skal virkningerne af, at det konstateres, at et kontraktvilkår i en aftale, som er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, er urimeligt, under alle omstændigheder gøre det muligt at genoprette den retlige og faktiske situation, som den pågældende forbruger ville have befundet sig i, hvis dette urimelige kontraktvilkår ikke havde foreligget. I denne henseende fører en national retspraksis som den, der er omhandlet i forelæggelsesafgørelsen, og som, på grund af at kontraktvilkårene i tillægget til en aftale anses for urimelige, indebærer, at de oprindelige kontraktvilkår i denne aftale, der er blevet erstattet af dette tillæg, på ny finder anvendelse, i princippet til, at den retlige situation, som forbrugeren ville have befundet sig i, hvis disse urimelige vilkår ikke havde foreligget, genoprettes.
- 39 Det bemærkes imidlertid, at hvis det stod en national retsinstans frit for at ændre indholdet af urimelige kontraktvilkår i en aftale, ville en sådan adgang kunne skade opfyldelsen af det langsigtede mål, der er nævnt i artikel 7 i direktiv 93/13. En sådan adgang kunne nemlig bidrage til at ophæve den afskrækkende virkning over for erhvervsdrivende, der opstår ved helt og holdent at undlade at anvende sådanne urimelige kontraktvilkår over for forbrugerne, for så vidt som de erhvervsdrivende fortsat ville være fristede til at anvende disse kontraktvilkår, vel vidende at denne aftale, selv hvis disse sidstnævnte skulle blive erklæret ugyldige, ikke desto mindre ville kunne tilpasses i nødvendigt omfang af den nationale ret, således at disse erhvervsdrivendes interesse på denne måde blev sikret (dom af 29.4.2021, Bank BPH, C-19/20, EU:C:2021:341, præmis 68 og den deri nævnte retspraksis).
- 40 Såfremt vilkår i den omhandlede aftale, som parterne ikke længere havde til hensigt at være bundet af, på ny finder anvendelse, kan dette imidlertid ikke blot rejse tvivl om effektiviteten af den forbrugerbeskyttelse, der er sikret ved direktiv 93/13, men ligeledes bringe opfyldelsen af det formål, der er knyttet til artikel 7 i direktiv 93/13, om at afskrække den erhvervsdrivende fra at anvende urimelige kontraktvilkår, og som alene kan opnås ved at ophæve disse urimelige kontraktvilkår, i fare.
- 41 For det første kan den omstændighed, at de oprindelige kontraktvilkår i den nævnte aftale på ny finder anvendelse, nemlig have negative konsekvenser for forbrugeren, som følger direkte af ophævelsen af de urimelige kontraktvilkår. I det foreliggende tilfælde har den polske regering i sit skriftlige indlæg anført, at anvendelsen af det indeks, der var gældende for rentesatsen, således som det var aftalt i den oprindelige aftale, ville indebære, at låntageren skulle tilbagebetale de

beløb, der svarer til forskellen mellem anvendelsen af det indeks, der er fastsat i tillæg nr. 2, og det indeks, der er fastsat i den oprindelige aftale for perioden efter, at der blev indgået aftale om dette tillæg. Eftersom parterne i den i hovedsagen omhandlede aftale om lån mod pant i fast ejendom i tillæg nr. 2 har aftalt en ændring af lånets løbetid til fordel for låntageren, navnlig i form af en forlængelse af tilbagebetalingsperioden, kan den omstændighed, at den i den oprindelige aftale aftalte løbetid på ny finder anvendelse, desuden også vise sig at være til skade for forbrugeren.

- 42 For det andet består der en risiko for, at de erhvervsdrivende ikke vil blive afskrækket fra at gøre brug af urimelige kontraktvilkår, hvis de oprindelige kontraktvilkår, som parterne har haft til hensigt at erstatte ved indgåelsen af et tillæg, hvori indgår kontraktvilkår, hvis urimelige karakter er blevet fastslået, på ny kunne finde anvendelse i stedet for de urimelige vilkår i tillægget. Navnlig når en erhvervsdrivende drager fordel af, at de oprindelige vilkår finder anvendelse, kan den afskrækkende virkning, der bl.a. er forbundet med, at den erhvervsdrivende skal tilbagebetale de beløb til forbrugeren, som den erhvervsdrivende har erhvervet uberettiget på grundlag af et urimeligt kontraktvilkår til skade for forbrugeren, delvist neutraliseres.
- 43 Under alle omstændigheder tilkommer det den nationale ret at efterprøve, hvad der var aftaleparternes vilje, da de ændrede aftalens indhold ved indgåelsen af en tillægsaftale.
- 44 Endelig bemærkes, at artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 har til formål at erstatte den formelle balance, som kontrakten indfører mellem medkontrahenternes rettigheder og forpligtelser, med en reel balance, der skal genindføre ligheden mellem parterne (dom af 18.12.2025, Soledil, C-320/24, EU:C:2025:993, præmis 23 og den deri nævnte retspraksis).
- 45 Det tilkommer derfor den nationale ret at sikre sig, at anvendelsen af de oprindelige kontraktvilkår, der er erstattet af et tillæg, hvis ugyldighed er blevet fastslået, som følge af at det indeholder urimelige kontraktvilkår, gør det muligt at skabe en sådan reel balance, der sikrer en effektiv beskyttelse af forbrugeren, uden at der rejses tvivl om opfyldelsen af det afskrækkende formål, der forfølges i artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13.
- 46 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13 samt effektivitetsprincippet og proportionalitetsprincippet skal fortolkes således, at disse bestemmelser og principper ikke er til hinder for en national retspraksis, hvorefter konstateringen af, at et tillæg til en aftale om lån mod pant i fast ejendom, der er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, er ugyldigt, fordi det indeholder urimelige kontraktvilkår, bevirker, at de oprindelige kontraktvilkår i denne aftale, som dette tillæg havde til formål at erstatte med disse urimelige kontraktvilkår, på ny finder anvendelse, for så vidt som der tages behørigt hensyn til de negative konsekvenser for denne forbruger og til de fordele for denne erhvervsdrivende, der følger af en sådan anvendelse af disse oprindelige kontraktvilkår, således at det sikres, at anvendelsen af de nævnte oprindelige kontraktvilkår gør det muligt at skabe en reel balance mellem medkontrahenternes rettigheder og forpligtelser og dermed den effektive beskyttelse af forbrugeren, uden at opfyldelsen af det afskrækkende formål, der forfølges med dette direktiv, bringes i fare.

Sagsomkostninger

- 47 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Sjette Afdeling) for ret:

Artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler samt effektivitetsprincippet og proportionalitetsprincippet

skal fortolkes således, at

disse bestemmelser og principper ikke er til hinder for en national retspraksis, hvorefter konstateringen af, at et tillæg til en aftale om lån mod pant i fast ejendom, der er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, er ugyldigt, fordi det indeholder urimelige kontraktvilkår, bevirker, at de oprindelige kontraktvilkår i denne aftale, som dette tillæg havde til formål at erstatte med disse urimelige kontraktvilkår, på ny finder anvendelse, for så vidt som der tages behørigt hensyn til de negative konsekvenser for denne forbruger og til de fordele for denne erhvervsdrivende, der følger af en sådan anvendelse af disse oprindelige kontraktvilkår, således at det sikres, at anvendelsen af de nævnte oprindelige kontraktvilkår gør det muligt at skabe en reel balance mellem medkontrahenternes rettigheder og forpligtelser og dermed den effektive beskyttelse af forbrugeren, uden at opfyldelsen af det afskrækkende formål, der forfølges med dette direktiv, bringes i fare.

Underskrifter